

Įsiteisėja nuosprendis L. byloje prieš Lietuvą

(2) Skaityti komentarus

T. Urbelionio (BFL) nuotr.

2008 04 07 /13:23/ Jomilė Juškaitė

Lietuvai teks skubiai pakeisti įstatymą arba mokėti 40 tūkst. eurų baudą dėl teisinių spragų lyties keitimo tvarkoje.

Europos žmogaus teisių teismo (EŽTT) Didžiosios Kolegijos penkių teisėjų atrankos komisija nepatenkino Lietuvos Vyriausybės prašymo L. bylą prieš Lietuvą dėl lyties keitimo operacijos svarstyti dar kartą.

Lietuva šią bylą yra pralaimėjusi. EŽTT sprendimas skelbia, kad valstybėje egzistuoja didelė teisinė spraga lyties keitimo reglamentavime.

Sprendimas priimtas jau rugsėjo mėnesį, bet įsigaliojo pirmadienį. Per tris mėnesius nuo kovo 31 dienos Lietuva privalės sutvarkyti teisės aktus, pagal kuriuos asmuo galės pasikeisti lytį.

Dar prieš ketverius metus Civiliniame kodekse buvo numatyta galimybė pilnamečiui pakeisti lytį, bet nebuvo sutvarkyta teisinė bazė ir sąlygos.

Byla EŽTT atsirado po lietuviškos L. skundo.

Pareiškėjai 1997 m. buvo diagnozuotas transeksualumas. Keletą metų trukęs gydymas buvo sustabdytas dėl laiku nepriimto lyties keitimo procedūras reglamentuojančio įstatymo.

Moteris patyrė nesklaidumą ir dėl dokumentų. Ji spėjo pasikeisti savo vardą, pavardę į vyriškus. Įrašą apie lytį įformino ir dokumentuose, bet asmens kodas liko toks pats. Dėl to pareiškėja buvo toliau identifikuojama kaip moteris. Pareiškėjai atsirado sunkumų įsidarbinant, keliaujant, kreipiantis į gydymo įstaigas.

„Teisėjų sprendimas yra atsakas į Lietuvos politikų neatsakingumą. Žmonėms negalima suteikti teisių, kuriomis negalima pasinaudoti. Prireikė kelerių metų pastangų, kad EŽTT apgintų jo teisę į lyties keitimą, kuri numatyta Civiliniame kodekse.

Neatsakingumas gali kainuoti nemažai Lietuvos mokesčių mokėtojams“, - sprendimą komentavo Henrikas Mickevičius, Žmogaus teisių stebėjimo instituto direktorius, atstovavęs moteriai byloje.

Anot teismo, Lietuvos valstybė pažeidė pareiškėjos teisę į privataus gyvenimo gerbimą. Teismas įpareigojo per tris mėnesius nuo sprendimo įsigaliojimo priimti įstatymą, reguliuojantį lyties keitimo tvarką ir sąlygas.

Jei toks įstatymas nebus priimtas, valstybė turės išmokėti 40 tūkst. eurų materialinės žalos atlyginimą. Paskirta ir 5 tūks. eurų bauda už moralinę žalą.

H. Mickevičius pabrėžė, kad tik išskirtiniais atvejais nurodoma, koku būdu ir per kokį laikotarpį turi būti pašalintas pažeidimas. Sprendimo nevykdymas gali reikšti, kad po ilgalaikio nevykdymo valstybė būtų laikoma nepatikima.

LRT Lietuvos nacionalinis
radijas ir televizija